

Markku Saari
Ahonkyläntie 99
61239 LUOPA

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO MARKKU SAAREN BROILERIKASVATTAMON YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

1.HANKE

Hankkeen nimi: Markku Saaren broilerikasvattamo, Kurikka
Hankkeesta vastaava: Markku Saari, Kurikka
YVA- konsultti: Watrec Oy, Tapionkatu 4 A 11, 40100 JYVÄSKYLÄ/ Jaana Tuppurainen
Yhteysviranomainen: Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, PL 262, 65101 VAASA

Arviointiselostus saapui: 7.1.2013

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)

Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA- menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen lausunnon siitä 13.9.2013 antaman pohjalta on hankkeesta vastaava selvittänyt hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutukset ja laatinut arviointiselostuksen lain ympäristövaikutusten arvioinnista (YVA-laki) mukaisesti. Menettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisten menettelyiden kanssa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun asetuksen (713/2006) 6§ hankeluetelun mukaan kohdan 1) Eläinten pito: kanalat, joissa kasvatetaan yli 85 000 kananpoikaa tai 60 000 kanaa sovelletaan tähän hankkeeseen arviointimenettelyä.

Vaasan hallinto- oikeus on valituksen johdosta päätöksessään 26.5.2011 DN:ro 11/0309/11 todennut, toisin kuin aiemmin Länsi-Suomen ympäristökeskus, että nyt kyseessä oleva kasvatustoiminta on katsottava yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, jossa kasvatetaan vuosittain 440 000 broileria, joten YVA- menettely on suoraan YVA- asetuksen perusteella tarpeen. Aiemmin harjoitetun toiminnan osalta ei ole tehty ympäristövaikutusten arviointia. Myös ympäristölupa on haettava yhdelle kokonaisuudelle. Korkein hallinto- oikeus on 4.12.2012 DN:ro 2033/1/11 pitänyt Vaasan hallinto- oikeuden päätöksen.

Hanke, sen tarkoitus ja sijainti

Hanke

Hankkeen kokonaiskuvauksessa keskitytään olemassa olevien broilerikasvattamojen ja laajennusten kuvaamiseen (VE1, VE2). Vaihtoehtona VE0 tarkastellaan aiemmin toiminutta sika- ja kalkkunankasvatusta.

Broilerinkasvatukseen Markku ja Jari Saari siirtyivät vuonna 2009. Toiminta jatkuu tällä hetkellä valvonnallisen lausunnon perusteella. Tällä hetkellä entisissä kalkkunankasvattamoissa kasvate-

taan yhteensä 375 000 broileria. Markku Saarelle on myönnetty lupa 220 000 broilerille sillä rajoituksella, että uudessa broilerihallissa kasvatetaan 150 000 broileria normaalilla (5-7 /vuosi) kierrolla ja vanhassa kalkkunahallissa 70 000 broileria kolmella kierrolla, yhteensä Markku Saaren on käytännössä mahdollista pitää 180 000 broileria. Jari Saarella on lupa 195 000 broilerille. Täysillä kierroilla nyt käytössä olevissa halleissa on mahdollista kasvattaa 440 000 broileria.

Nyt (VE1) broilerinkasvatukseen on käytössä 4 hallia, joihin mahtuu 90 000, 130 000, 70 000 ja 150 000 broileria kerrallaan. Mahdollisessa laajennustilanteessa (VE2) tarkoituksena on hyödyntää vanhaa sikalaa /kalkkunankasvatushallia, johon mahtuu 120 000 broileria sekä rakentaa yksi uusi 100 000 broilerin halli.

Samalla alueella sijaitsevat neljän broilerinkasvattamohallin lisäksi myös Markku Saaren asuintalo, vanhat sikala- ja kalkkunankasvattamohallit, lämpölaite ja varastorakennus. Linnuntietä noin 2 km päässä on kompostointilaatta.

Tarkoitus

Hankkeesta vastaavan yhtiön tavoitteena on hankkia riittävät selvitykset ympäristövaikutuksista nykyisen broilerinkasvatustoiminnan jatkamiseksi tai laajentamiseksi. Menettelyssä tarkastellaan YVA- hankkeesta vastaavan Markku Saaren ja hänen poikansa erillisillä ympäristöluvilla aloittaneita broilerikasvattamoja. Kasvattamotoimintaa on alueella sinänsä ollut jo varsin pitkään, saadun tiedon mukaan vuodesta 1975 lähtien, aluksi pienimuotoisempana.

Sijainti

Hanke sijaitsee Luovan kylässä noin 11 km etäisyydellä Kurikan keskustasta peltoalueella. Alueella on voimassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava. Kaupungilla ei arviointiohjelman mukaan ole alueelle suunnitelmia.

Hankkeen vaihtoehdot

Vaihtoehtoina on tutkittu seuraavia:

VE0; Kokonaisuus joka käsittää 70 000 + 40 000 kalkkunaa sekä 2920 lihasikaa (entinen tilanne)

VE1; Kokonaisuus joka käsittää yhteensä 440 000 broilerin kasvattamon (nykyinen tilanne)

VE2; Kokonaisuus joka käsittää yhteensä 660 000 broilerin kasvattamon (laajennus)

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Rakennushankkeet edellyttävät maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisia lupia hankkeen tarvitseman ympäristöluvan (ympäristönsuojelulaki 86/2000) lisäksi.

Lupatarpeet on esitetty selostuksessa.

YVA-lain 13§ mukaan ei viranomainen saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon. Hanketta koskevasta lupapäätöksestä tai siihen rinnastettavasta muusta päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon.

Ympäristöministeriö on vahvistanut Etelä- Pohjanmaan liiton maakuntakaavan. Voimassa olevassa maakuntakaavassa hankealue on Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeällä alueella, jolla kulttuuriympäristön ja maiseman arvot on otettava huomioon siten, että varmistetaan näihin liittyvien arvojen säilyminen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Hankealue sijaitsee myös Maaseudun kehittämisen kohdealueella (mk-2). Alueen suunnittelussa tuetaan hyvien pelto-alueiden säilyttämistä viljelykäytössä ja kulttuurimaiseman kehittämisedellytyksiä sekä maatilataloutta ja sen liitännäiselinkeinoja. Alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota laajenevan asutuksen ja tilaa vaativien elinkeinojen, kuten teollisuuden ja suurimuotoisen eläintuotannon, välisten maankäyttötarpeiden yhteensovittamiseen. Asutuksen sijoittumista tulee ohjata olemassa olevia kyliä ja taajamia tukevaksi. Uudet tielinjaukset on sovittava alueen kulttuuriympäristön ja maiseman erityispiirteisiin. Kohde kuuluu myös Kylä- merkinnällä osoitettuun alueeseen, jonka suunnittelumääräyksien mukaan kylän suunnittelun tulee tukea eheää kyläkuvaa.

Kurikan kaupunki vastaa ylempiasteisen kaavoituksen noudattamisesta omassa suunnittelussaan. Aluetta koskevat maakuntakaavan kehittämistavoitteet ovat varsin monimuotoisia. Maankäyttötar-

peiden yhteensovittamiseksi olisi todennäköisesti suositeltavaa tulevaisuudessa laatia laajempi yleiskaava tasapainoisen kehityksen varmistamiseksi.

2. ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Kuulutus ja arviointiselostus ovat olleet nähtävillä 27.1. – 9.3.2014 Kurikan kaupungin virallisella ilmoitustaululla, Kärkytie 1, 61301 Kurikka ja esillä myös kaupunginkirjastossa, Seurapuistikko 2, 61300 Kurikka. Kuulutus ja arviointiselostus ovat olleet nähtävillä myös verkkosivulla www.ymparisto.fi/saarenbroilerikasvattamoYVA. Kuulutus on julkaistu Ilkka- ja Kurikka- lehdissä 25.1.2014. Kaikille avoin yleisötilaisuus on järjestetty 30.1.2014 klo 17 Kurikan kaupungintalolla, Kärkytie 1.

Hankkeesta on pyydetty lausunto seuraavilta tahoilta: Kurikan kaupunki kaupunginhallitus, ympäristölautakunta ja kulttuurilautakunta, Etelä-Pohjanmaan liitto, Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo, Ilmajoen kunnan kunnanhallitus ja ympäristösihteeri, Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry, Jalasjärven kunta ja JJK peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä Kurikka.

Kopiot alkuperäisistä saapuneista lausunnoista ja mielipiteistä on toimitettu hankkeesta vastaavalle. Alla on esitetty saapuneet lausunto ja mielipide osittain lyhenneltynä.

3. YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Yleistä

Lausuntoja on saapunut 1 kpl ja mielipiteitä 1 kpl.

Lausunto

JJK ympäristöterveydenhuolto

a) Kuvaus:

Hankkeessa tarkastellaan Kurikan kaupungin, Luovan kylässä sijaitsevia, Markku Saaren ja Jari Saaren omistamia, erillisillä ympäristöluvilla toimivia broilerikasvattamoja. Tilat: Saari RN:o 6:119, Poutaperä RN:o 6:129 ja Jormanpala RN:o 6:146. Alueella on ollut eläintenpitoa vuodesta 1975 lähtien ja broilerin kasvatusta vuodesta 2009. Hankealue ei sijaitse kaava-alueella.

Hankkeessa ympäristövaikutukset on arvioitu seuraaville toteutusvaihtoehdoille:

- VE0 = 70 000 + 40 000 kalkkunaa sekä 2 920 lihasikaa (Aiemmat kasvattamot)
- VE1 = 440 000 broilerin kasvattamo (Nykyinen)
- VE2 = 660 000 broilerin kasvattamo (Laajennushanke, yksi uudisrakennus)

Tilalla on (noin 180 m x 400 m) 7 hallia, lämpölaite, varastorakennus sekä asuinrakennus. Lintuja kasvatetaan noin 5 viikkoa, kasvatuseriä vuodessa 5-7 kpl. Kasvatuserien välissä hallitilat tyhjenetään, pestään ja desinfioidaan. Erien välissä hallitilat ovat tyhjänä 2-4 viikkoa. Kuivikkeena käytetään turvetta ja kutteria. Hallien poistoilman määrä on suurin ulkolämpötilan ollessa korkea (kesäpäivät) ja yli 35 vrk ikäisillä broilereilla. Eri halleissa pidetään eri-ikäisiä broilereita.

Arviointiselostuksessa lähiympäristöön kohdistuvat vaikutukset (haju, melu) on oletettu rajautuvan hankkeen välittömään läheisyyteen noin yhden kilometrin säteellä hankkeen sijoituspaikasta.

Melu-, pöly-, ja hajuhaittoja vähentää selostuksen mukaan maavalli ja varastorakennus, piha-alueet asfaltoitu. Hajuhaittoja on vähentänyt lantavaraston pois siirtäminen tilalta, lisäksi hallien lastauspääty on siirretty pois asutuksesta päin. Kompostointilaatta sijaitsee 2 km päässä tilalla Rn:o 7:161. Meluhaittaa aiheutuu lähinnä liikenteestä, maksimissaan noin 12 rekka-autoa / vrk. Toiminnan aikaista melua on mitattu 29.11.2013 Saaren tilalla ja lähinaapurin tieliittymässä.

Lähin vapaa-ajan asunto sijaitsee 90 m päässä ja lähimmät naapurien asuinrakennukset 215, 245, 310, 360 ja 435 m päässä tilasta. Saaren broileritilan naapurustoon on järjestetty asukaskysely hajusta, melusta ja liikenteestä 11/2013 vakituiselle asuinkiinteistöille (24 kpl), jotka sijaitsevat yhden kilometrin säteellä sekä lähimmälle vapaa-ajankiinteistölle. Kyselyn vastausprosentti 100 %. Hajun ja melun koki häiritseväksi 4 % (1/25) vastanneista (merkittävän hajuhaitan kriteerinä 25 % asukasosuutta). Hajun esiintymistiheyttä ei tutkittu. Voimakkaimmillaan haju on kasvatusvaiheen loppuvaiheessa sekä lastausvaiheessa (4-5 tuntia kerrallaan). Ammoniakin talteenottoa poistoilmasta on koekäytetty. Laajennustilanteessa on enemmän hajua tuottavia loppukasvatuspäiviä.

Lähin pohjavesialue on noin 1,6 km etäisyydellä ja kaksi muuta 5 km etäisyydellä. Tilan käyttövesi tulee kaupungin vesijohtoverkosta, lisäksi tilalla on varavesilähteenä kaksi porakaivoa. Arviointiselostuksessa on huomioitu lisäksi jätevesipäästöt, jätteiden vaikutus ja erityistilanteisiin varautuminen. Arviointiselostuksessa suoria haitallisia terveysvaikutuksia lähialueen asukkaisiin tai vesistöihin ei arvioitu olevan.

b)Lausunto:

- Terveysturvallisuuslain (763/1994) 2, 22 ja 26 § mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavaa toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy. Jätteiden säilyttäminen, kerääminen, kuljettaminen, käsittely ja hyödyntäminen sekä jäteveden johtaminen ja puhdistus on tehtävä siten, ettei niistä aiheudu terveyshaittaa. Asunnon ja muun sisäilman puhtauden, melun ja muiden vastaavien olosuhteiden tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu asunnossa tai sisätilassa oleskeleville terveyshaittaa.
 - Hankkeessa huomioitava asuntoihin ja muihin sisätiloihin aiheutuvat melu- ja hajuvaikutukset sekä pohjavedet siten, ettei terveyshaittaa aiheudu. Asumisterveysohjeen (STM oppaita 2003:1) mukaiset ohjearvot melulle asuinhuoneissa $L_{Aeq, 07-22h}$ 35 dB, $L_{Aeq, 22-07h}$ 30 dB tulee huomioida. Asuntojen makuuhuoneisiin yöaikaan kuuluvalla matalataajuiselle melulle on annettu erilliset ohjearvot. Poistoilman käsittelyä tulisi selvittää hajuhaittojen minimoimiseksi.
 - Toiminnasta ei saa aiheutua haittaa talousveden laadulle. Terveysvalvonnan tiedon mukaan alle kilometrin etäisyydellä toimii Riskun vesiosuuskunta sekä reilun kilometrin päässä toimii Saarenpään porakaivoyhtymä. Yksityisistä kaivoista terveysvalvonnalla ei ole rekisteriä. Saaren tilalla on käytössään varavesilähteenä kaksi porakaivoa.
 - Terveysturvallisuuslain (1280/1994) 13 § mukaan talous- ja käymäläjätteiden kompostointi tulee järjestää niin, ettei siitä aiheudu hajua tai maaperän tai talousveden likaantumisen vuoksi terveyshaittaa. Komposti on tehtävä ja sijoitettava siten, että eläinten pääsy kompostiin estyy.
 - Eläintautilain (441/2013) 7 § mukaan pitopaikasta vastuussa oleva toimija on velvollinen huolehtimaan pitopaikan toimintaan nähden riittävästä menettelytavoista, joilla vastustettavien eläintautien leviämistä pitopaikkaan voidaan ennaltaehkäistä. Jos pitopaikka on elintarvikelaissa tarkoitettu alkutuotantopaikka, toimijan tulee lisäksi laatia kirjallinen kuvaus menettelytavoista.
- Sovellettu lainsäädäntö:** Terveysturvallisuuslain (763/1994) 2§, 22§, Terveysturvallisuusasetus (1280/1994) 13§, Eläintautilaki (441/2013) 7§

Mielipide (2 allekirjoittajaa)

Mielipiteessä käsitellään hankkeesta vastaavan käyttämiä teitä, hajua, varastohallia, pintavesiä, uudisrakennusta, melua, uutta ravintosuosituksia, kulttuurimaisemia, hankkeesta vastaavan ikää ja ympäristövaikutusten arviointiselostusta.

Kirjoittajien mielestä vanha paikallistie on huonokuntoinen ja kärsii eläinsuojien aiheuttamasta liikkenteestä. Tie kulkee alakoulun ohi etäämpänä. Toiminnalla pitäisi olla oma liittymä valtatielle VT8 tai kantatie 67 varrella.

Hajusta todetaan, että selostuksessa mainitaan varastorakennuksen estävän hajua allekirjoittajien pihalla, mutta että se vain kierrättää ilmaa eikä taakse muodostu tyhjiötä. Haju on yhtä paha kuin ennenkin. Ilmankierto on muutettava kaikkiin kasvatushalleihin; seiniltä otetaan raitisilma ja harjalla olevaan piippuun poistoilma ja piippuun täydellinen ilmanpuhdistus. Jos hajut eivät haittaa kauempana olevia naapureita, niin poistoilma pitää laittaa piippuun.

Varastohalli on muutettava samankorkuiseksi kuin muutkin rakennukset. Selostuksesta puuttuu kuva siitä, kauanko kirjoittajien tupa on auringon suhteessa katveessa, eikä ole otettu kantaa rakennuksen ulkonäköön. Se ei sopeudu ympäristöönsä.

Pintavesiä ei ole käsitelty selostuksessa. Siitä puuttuvat laskelmat paljonko vesisadetta päällystetyt pihat ja hallien katot ohjaavat pois tontilta sekä mihin suuntaan piha on vaaittu. Sateen aiheuttamat vesimäärät pitää ottaa huomioon. Ne kulkeutuvat pihan ja roskat huuhdeltuaan naapureitten väliin ojaan ja Jalasjokeen. Pihan vedet on käännettävä juoksemaan talouskeskuksen omaan ojaan.

Uusi rakennus ei voi tulla toiminnanharjoittajien tontille. Lähimpään häiriytyvään kohteeseen on oltava 600 metriä.

Melu on mitattu väärästä paikasta. Allekirjoittajille kuuluva häiritsevin melu on varastorakennuksen sisältä kuuluvaa jytinää. Siirtotöistä kuuluu vihlova ääni. Myös hallien ilmastointi sekä työkoneitten ja traktorien tyhjäkäynti häiritsee.

Suunnitelmien tulee tukea eheää kyläkuva. Allekirjoittajien tontille on tehty istutukset vuonna 2005 ja vuosittain lisää. Samanlainen puusto voisi ympäröidä myös toiminnanharjoittajien tonttia.

Heille määrättyjä havupuita ei ole näkynyt.

Miten kehityssuunnitelmat vaikuttavat toimintoihin tulevaisuudessa, kun pikkuteitä ei ELY- keskuksellakaan ole nykyisin varaa kunnostaa, hankkeen pitäisi siirtyä muualle.

Arviointiselostuksessa on pääasiassa selostettu toimintaa, eikä ympäristövaikutuksia.

Virkamiesten toiminta on vuodesta 2005 ollut kovin yksipuolista.

4.YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Hankekuvaus

Hankekuvaus on selkeä ja riittävän laaja.

Selvennyksenä yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiselostuksen kuvissa 6.3 ja 6.4 oleviin karttoihin piirretyt tulva- alueiden rajaukset kertovat vain *tulvakartoitetun* alueen. Se ei siis tarkoita sitä, ettei rajauksen ulkopuolella olisi tulva- alueita.

Vaihtoehtojen käsittely

Hankkeen 0- vaihtoehtona, johon broilerinkasvattamokokonaisuutta nyt verrataan, käsitellään entistä sikala- ja kalkkunakasvattamoja käsittänyttä tilannetta. Tähän päädyttiin, koska YVA- menettely olisi Vaasan hallinto- oikeuden ja Korkeimman hallinto-oikeuden päätösten mukaan toteuttaa jo ennen broilerikasvattamoihin siirtymistä. Yhteysviranomaisen mielestä tämä vertailuvaihtoehto on perusteltu. VE1 vaihtoehdossa (nykyinen toiminta) ei ole havaittavissa suuria kielteisiä muutoksia edeltävään VE0 tilanteeseen. Kasvatuseläinten vaihdon vuoksi tulos vaikuttaa todennäköiseltä. Vähäisiksi kielteisiksi muutoksiksi on arvioitu lähinnä vuotuiset liikennemäärät sekä VE1 että VE2 vaihtoehdoissa, joskin erää kohti liikennemäärät ovat pienentyneet VE0 jälkeen. Teiden huono kunto vaikuttaa luonnollisesti yleensä liikenneturvallisuuteen. Parannustoimenpiteet olisivat ilmeisesti muutoinkin tarpeen. Hyvä teiden kunnossapito auttaisi maaseudun elinkeinotoiminnan kehittämistä ja elinvoimaisena pitämistä.

Vaikutusten selvittäminen ja merkittävyyden arviointi

Vaikutusten selvittämisestä on kuvattu mitä on selvitetty, millä menetelmillä ja mitkä on katsottu merkittävimmiksi vaikutuksiksi.

Vaikutusten tarkastelualueiden rajaus

Vaikutusten tarkastelualueet on esitetty ja ne ovat riittäviä.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Vaikutukset on käyty läpi varsin kattavasti ja ne on analysoitu huolellisesti.

Hankkeen tai laajennuksen vaikutuksia ei selvityksissä ole todettu kohdistuvan oleellisesti luontoon tai vesistöihin, maisemaan tai maankäyttösuunnitelmiin. Melutason muutos nykytilanne- laajennus osalta on selvityksen mukaan suhteellisesti niin pieni, ettei sitä ole pystytty laskemaan. Suoria haitallisia terveysvaikutuksia lähialueen asukkaisiin ei myöskään selvityksen mukaan olisi. Lähinnä oleva naapuri on ainoana asukaskyselyssä esittänyt mielipiteessään arvostelua ainakin viihtyvyyshaitoista.

Vaikutukset

Haju

mahdollisia hajuhaittoja on muiden seikkojen lisäksi selvitetty asukaskyselyllä. Yhteysviranomaisen ehdotti arviointiohjelmassa esitettyä asukaspaneelia suoritettavaksi pitempiäaikaisena. Koska VE1 tilanne ei ole kuvitteellinen vaan todellinen jo pidemmän aikaa ja vain yhdessä vastauksessa hajua moitittiin, kysely vaikuttaa tässä vaiheessa menetelmänä kuitenkin riittävältä.

Vain kaikkein lähin naapuri (1/25:stä) pitää mm. hajua ja melua epämiellyttävän voimakkaana. Tilanne on mahdollisesti ainakin lievennettävissä. Parasta käyttökelpoista tekniikkaa olisi Ympäristöministeriön ohjeen 1/2010 mukaan (erityisesti uusissa halleissa tai jos naapuri on lähellä) poistoilman puhaltaminen ylöspäin. Lievityskeinoja tulisi vielä tutkia.

Melu

Melumittauksia on tehty Saaren tilalla ja lähialueella eri toiminnallisten tilanteiden ja liikenteen osalta. Lähinaapuri esittää mielipiteessään paikkaa tarkemmin täsmentämättä, ettei mittauspaike ole ollut oikea vaan häntä häiritsee eniten varastorakennuksesta kuuluva jytisevä ääni. Mittausta on tarvittaessa mahdollista täydentää tältä osin lupien yhteydessä suunnitelmien tarkennuttua. Melun osalta lievennystoimenpiteitä on jo toteutettu, on mm. rakennettu maavalli melu- ja näkösuojaksi varastorakennuksen ja naapurin väliin (kuva 6.12).

Tieliikennemelua on tarkasteltu erikseen. Liikennemäärän muutoksen VE 1 ja VE2 välillä todetaan olevan niin pieni, että muuttuvan melun mittaamiseen on ympäristömeludirektiivin mukaisen väliaikaisen tieliikennemelun laskentamallin soveltaminen liian karkea. Loppupäätelmä on, ettei tilanne havaittavasti muutu.

Vaihtoehtoiset Kurikan kaupungin kanssa keskustellut kuljetusreitit on esitetty selostuksessa (kuva 6.2). Varsinaista arviointia vaihtoehtojen paremmuudesta ei konkreettisesti ole esitetty; sekä Oppaanmäentie että Ahonkyläntie ovat kapeita ja osin mutkaisia. Lievennystoimenpiteitä ja ylipäänsä teiden kunnan parantamista ajatellen on keskustelua hyvä jatkaa. Jatkosuunnittelussa kannattaa ottaa huomioon Seinäjoen ohikulkutien suunnitelmat.

Vaikutukset maaperään, pohjaveteen ja pintaveteen

Maaperä voi eläintenpidossa pilaantua esimerkiksi maatalouskoneiden öljyvuotojen ja lantaloiden vuotojen takia. Maa- ja metsätalousministeriön rakentamismääräysten mukaan lantalat ja lietealtaat tulee mitoittaa siten, ettei lanta nesteineen valu ulkopuolelle. Hankkeen nykyisissä toiminnoissa tämä on jo huomioitu. Pihamaa on asfaltoitu mahdollisten koneille sattuvien öljyvuotojen keräämisen helpottamiseksi. Näihin riskeihin on jatkossakin kiinnitettävä huomiota.

Jalasjoki on nykyisiltä kasvattamohalleista lähimmillään noin 240 metrin etäisyydellä. Jalasjokea kuormittavat erityisesti maatalous, metsätalous ja turvetuotanto. Sen tilaa seurataan ELY-keskuksen toimesta.

Hankkeen ei arviointiselostuksessa arvioida aiheuttavan haittoja pohjavesille tai lähialueen kaivo-vesien laatuun. Lannanlevityspellot eivät myöskään sijaitse luokitelluilla pohjavesialueilla ja vesistöjen rantaan sijoituvilla on suojakaistat. Osa pelloista voi olla tulvaherkillä alueilla. Tästä ei ole selostuksessa tarkempaa selvitystä. Lanta tulee kuitenkin levittää kuivaan maahan ja noudattaa levityksestä annettuja määräyksiä ja ehtoja.

Hankealueella on pari omaa porakaivoa. Jatkossa tulee vielä tarkistaa riskit muiden lähiseudun kaivojen osalta sekä Riskun vesiosuuskunnan suhteen sekä suunnitella haittojen ehkäisytoimia mikäli se osoittautuu tarpeelliseksi. Vesinäytteissä ei näy että Saaren tilan kohdalla aiheutuisi Jalasjoessa muutoksia nykyisen toiminnan johdosta.

Vaikutukset ilmastoon, luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen

Metsäntutkimuslaitos arvioinut muissa yhteyksissä että tässä hankkeessa lasketuilla ammoniakkipitoisuuksilla eläintenpidolla (oli turkistarhaus) olisi mahdollista olla kielteisiä vaikutuksia lähimetsien reunametsän laatuun mutta ei kasvuun. Avoimilla alueilla laskeuma saattaa olla kohdekohtaisesti vähäisempää. Suositeltavaa olisi lievennystoimenpiteenä kuitenkin riittävän suojapuuston istuttaminen broilerikasvattamoalueen ympärille.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Maaseudun toiminnot ovat ajan mukana muuttuneet ja hankkeet suurentuneet, mikä näkyy myös pohjalaisessa maisemassa. Rakennusryhmä on kompakti kokonaisuus ja erottuu hyvin peltomaisemassa. Toimintoja ajatellen ratkaisu on perusteltu. Vaikutelmaa voitaisiin pehmentää sopivilla istutuksilla.

Yhdyskuntarakenteeseen ei kyseessä olevalla hankkeella ole merkittäviä vaikutuksia muutoin kuin että eläinsuojahankkeet yleensäkin tietyssä määrin rajoittavat rakentamista lähiympäristössään.

Yhdyskuntarakenteen tiivistämistä ei kuitenkaan ole tälle alueelle suunniteltu. Alueen maakunnallinen rakenne on yleispiirteisesti määritelty maakuntakaavassa ja sen suunnittelumääräyksissä. Kulttuuriympäristön huomioon ottaminen hankkeen mahdollisen lisärakentamisen osalta ratkaistaan rakennuslupien yhteydessä. Laajennukset olisi tarkoitus sijoittaa samaan kokonaisuuteen.

Vaikutukset vesihuoltoon

Selostuksen mukaan siirtyminen kalkkunoista broilerituotantoon ei ole nostanut veden kulutusta vesijohtoverkosta.

Pesuvesien säiliötilavuudet riittävät laskelmien mukaan sekä VE1:ssä että VE2:ssa.

Yhteisvaikutukset

Selostuksessa on kartta 6.16 jolle on merkitty lähialueen muut ympäristölupavelvolliset toimijat kolmen kilometrin säteellä. Toimijat ovat sen verran etäällä että yhteisvaikutuksia tilapäisen liikenteen ja hajun muodossa syntyy lähinnä lannanlevitysaikaan ja yleensäkin mahdollisesti lähinnä levityspeltojen osalta. Kurikka on ollut mukana Seinäjoen seudun ilmalaadun bioindikaattoritutkimuksessa. Seinäjoen seudulla kiinnitetään huomioita ilmanlaatuun ja alueellisen seurannan jatkaminen on toivottavaa.

Arvio riskeistä ja ympäristöönnettomuuksista

Saaren tilalle suunnitellut rakenteet eivät yhteysviranomaisen arvion mukaan ole tulvavaara-alueella eikä niihin ole tarkoitus esimerkiksi rakentaa kellaritiloja. Viranomaiset seuraavat tulva-asioita tarkkaan. Pidemmällä tähtäimellä tilanteet saattavat muuttua ilmastomuutoksen johdosta.

Arviointiin liittyvät epävarmuustekijät

Epävarmuustekijät on kuvattu selostuksessa. Epävarmuuksia on vähentänyt se, että nykyisen tilanteen johdosta vaikutuksia on osin voitu arvioida suhteellisen konkreettisesti koska paikalla on jo ao. toimintaa.

Haittojen ehkäiseminen ja lieventäminen

Arviointiselostuksessa esitetyt haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot, myös lannan peltokäytön osalta, ovat perusteltuja ja parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia ratkaisuja on syytä käyttää. Selostuksessa ei ole vielä tarkennettu mitä niistä tullaan käyttämään. Tämä johtuu ilmeisesti siitä että hankkeen kaikkia yksityiskohtaisia toteuttamissuunnitelmia ei ole ollut käytettävissä arvioinnissa. Ratkaisu jää joka tapauksessa lupavaiheeseen. Myös mahdollisten uudisrakennusten paikkojen valinnassa tulee ottaa haittojen minimointi huomioon. Selvitystulosten perusteella halli kauempana lähinaapurista olisi ympäristövaikutusten kannalta todennäköisesti parempi kahdesta esitetyistä vaihtoehdosta.

Vesistöihin ei arvioitu olevan erityisiä vaikutuksia, mutta saapuneessa mielipiteessä esiin tuoduille ongelmille oja- ja ojastossa olisi tarpeen käytännössä pohtia parannusratkaisu, jotta riskit vähenisivät sen suhteen, että jokeen joutuisi poikkeustilanteissa haitallisia aineita.

Maiseman, päästöjen leviämisen ja mahdollisesti joskus esiintyvien pölyhaittojen kannalta olisi eduksi istuttaa lisää kasvillisuutta hankealueen ympärille.

Vaihtoehtojen vertailu ja arvio toteuttamiskelpoisuudesta

Vaihtoehtojen arviointi on raportoitu selkeästi. Selvitysten lopputulosta että vaihtoehtojen VE1 ja VE2 vaikutuserot eivät ole hyvin merkittäviä yhteysviranomaisen pitää todennäköisenä. Tämä riippuu kuitenkin osaltaan myös tarkemmasta suunnittelusta uusien rakennusten sijoittelussa ja toteutustilanteesta käytettävästä parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta. Vaikutusten muutos verrattuna vertailutilanteeseen VE0 ei samoilla oletuksilla ole sellainen että muut vaihtoehdot VE1 ja VE2 olisivat ympäristövaikutusten osalta täysin toteuttamiseen soveltumattomia. Toteuttamiskelpoisuuteen ja parhaisiin ratkaisuihin voi vaikuttaa kuitenkin eniten aivan lähinnä oleva asutus ja ne rat-

kaistaan lupamenettelyssä vielä yksityiskohtaisempien suunnitelmien ja tietojen pohjalta. Hankkeessa on selostuksen kuvauksen perusteella arvioituna valmiutta haitallisten vaikutusten ehkäisyyn ja/ tai lieventämiseen ja niiden lopullisesta hyväksymisestä päättävät lupaviranomaiset. Hankkeen taloudellisesta toteuttamiskelpoisuudesta päättävät toiminnanharjoittajat.

Seuranta

Alustavaa seurantaohjelmaa edellytetään YVA- asetuksessa vaikka ympäristölupa olisi tarpeen. Selostuksessa on esitetty asioiksi joista vuosiyhteenvedossa raportoidaan. Hankkeen vaikutusten seuranta täsmentyy ympäristöluvan ehtojen mukaisesti. Hankkeen päästöjä on yhteysviranomaisen käsityksen mukaan tarpeen seurata. Seurantaohjelma toimitetaan asianomaisille valvontaviranomaisille.

Osallistuminen

Osallistuminen on järjestetty riittävästi. Kiinnostus ei tässä vaiheessa kuitenkaan ole ollut suurta, todennäköisesti koska hanke on osallisille jo tuttu käytyään läpi pitkän prosessin. Yleisötilaisuudet on pidetty arviointiohjelman- ja selostusvaiheissa. Asukaskysely (25) on suoritettu lähiympäristössä ja sen vastausprosentti on ollut 100 %. Arviointiselostuksesta on tullut vain 1 lausunto ja 1 mielipide. YVA- laki korostaa laajaa osallistumisen tarjoamista, joista kyselyt myös ovat osa.

Raportointi

Raportti on helppolukuinen ja sopivasti selvennetty selkeillä kartoilla ja kuvilla. Laaja lähdeluettelo on mukana ja liitteenä mm. asukaskyselylomake ohjeineen.

Yhteenveto, arviointiselostuksen riittävyys

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon ja vaikutusselvityksiä on täydennetty.

Arviointiselostus on asiantuntevasti laadittu. Se täyttää riittävästi ne vaatimukset jotka laissa ja asetuksessa ympäristövaikutusten arvioinnissa selostukselle esitetään.

Eräitä kommentteja esitetään kuitenkin edellä lausunnossa ja saapuneessa lausunnossa. Ne tulee ottaa huomioon jatkotyössä.

5. LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Lausunto on nähtävänä kuukauden ajan Kurikan kaupungin virallisella ilmoitustaululla, Kärkytie 1, 61301 Kurikka, sekä myös nähtävänä verkkosivulla www.ymparisto.fi/saarenbroilerikasvattamoYVA.

Ympäristöpäällikkö
Päivi Kentala

Kehityspäällikkö
Riitta Kankaanpää-Waltermann

Suoritemaksu

1362,25 €

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa alueellisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten

suoritteista (902/2012, voimassa 9.1.2014 saakka) olevan maksutaulukon mukaisesti. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä.

Osoite: Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, PL 262, 65101 VAASA, sähköposti: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi.

JAKELU

Hankkeesta vastaava Markku Saari

TIEDOKSI

Lausunnon antajat ja mielipiteen esittäjät

Jari Saari

Kurikan kaupunki

Etelä-Pohjanmaan liitto

Suomen ympäristökeskus, liitteenä 2 kpl arviointiselostuksia